

קונטרס אמר שומר וזה דבר השמטה מס"הק השמר אמת א' מי שפבר קיים מצות פתיבת ס"ת ועשה אחר אין פאן קיום מ"ע אחרת אלא אם פן הראשון נטשטש או נאבד מתן בסתר בסופו מגד שמים סנ"ה: ב' מי שלא ידע שאסור למפור ס"ת ועבר ומכר וחילה פני הקונה שיחזירו לו ומיאן מטעם זה עצמו דאסור למפור ס"ת התקון הוא שיפרוש המעות שקיבל עד אשר ימצא ס"ת לקנותו או יתן אותם להספקת תלמידים שזהו עיקר גדול וכמ"ש הריב"ש קרבן אשה ס"ט: ג' אם נדקה אשה פנויה לקנות ס"ת ונישאת אין הבעל יכול לעכב בר"י י"ד סרע"ג ממהר"ם מינץ ובית יעקב: ד' ס"ת מטלטלי איקרי ונקנה במשיכה כס"א סקצ"א מהתו' ונ"י: ה' ס"ת אינו נקנה אג"ק ש"ע ח"מ סרמ"ח ועיין בלח"ש סכ"ו דהתוס' והנ"י פליגי ונ"מ למקומות דתפסי דגל הקי"ל: ו' ראובן שמכר לשמעון ספר חלוק ומסר לו החצי וחצי השני הגביהו שלא בפני ראובן לא קנה עד שיאמר לו תגביהו ותקנה ולא דמי למשכוכית.

הב"י ח"מ סקצ"ו ומור"ם שם: ז' ס"ת יש בו משום הונאה. ש"ע שם סזכ"ר: ח' דבר ידוע דטעות בס"ת דבר מצוי הוא ולא הוי מק"ט אם הוא טעות בכדי שהדעת טועה ואפילו להרמב"ם והרמב"ן סירכות הריאה שאני.

מטה שמעון סרל"ב: ט' מי שמכר ס"ת ונמצאו בו פיסולים אם אפשר לתקן ולקרות בו אין זה מק"ט וינקה לו מהדמים. שם אות נ"ו: יוד אין לוקחים סת"ם מנכרים יותר מפדי דמיהם.

ש"ע א"ח סל"ג מהריק"ש בהגהותיו י"ד סרפ"ב וכמדומה לא זכר שפבר פסקו מרן שם ומ"מ אם יותר בדבר מועט אין לחוש. מג"א שם: י"א ס"ת שקנאו מהשבאים אם בינה זו ברשות המלוך קנה ובטל דין ההקדש ואם לאו לא קנה וכן אם נגבבו הקונה ישבע בנק"ח ויטול ויחזור הס"ת למקומו.

ש"ות הרמב"ם בחידושים אשר בתחילת מעשה רקח למו"ז ועיין תשב"ץ ח"א סכ"ט ובח"ב סקל"ז ובח"ד למהר"א בן טאנה ס"ך ולהרשב"ש סמ"ז ובס' פרי צדיק סצ"ב ומהרי"ע בבני יהודה סצ"ו וכנ"הג בח"מ ששנ"ד ובגאוש בפסחים עיין הב"י שם שס"ח ומור"ם שם וכנ"הג שם סרל"ח ורנ"ט: י"ב ראובן הראה לסופר ס"ת בתכלית הינפי ובנוי העמודים ונתפטר עמו לעשות לו בדמותו כצלמו ועשאו פמוהו אף אין פאן ווי העמודים אם הסופר מוחזק לא מצי בע"הב מפיק מניה ואם בע"הב מוחזק לא מצי הסופר מפיק מניה.

נחפה בכסף ח"א סיו"ד משאת משה שם: י"ג סופר שקיבל עליו לכתוב ס"ת ונשבע ש"ח פל עוד שזה בידו לא יכתוב לאחר ואם עבר יהיה ס"ת זה פסול ועבר על זה אעפ"כ לא נפסל הס"ת. משאת משה ח"א י"ד סיו"ד: י"ד סופר שנפסל לכתוב ס"ת אין להתיר להגיה ס"ת שפבר נכתב ע"י העברת קלמוס דמחזי כמנומר.

עיקרי הד"ט י"ד דצ"ה: ט"ו ס"ת שכתבו הסופר בבית המטבחיים ויש שם עוד צואת ב"א הס"ת טעון גניזה והסופר ראוי לעונש גדול. משחא דרבותא ח"א סע"ר רפ"ז: ט"ז ס"ת אם הוא חדש ידוע שיש בו טעות הרבה והלוקח להגיהו אין ספק דמקבל עליו יותר ממה שדרף להיות כדקי"ל גבי תבואה וכו'.

מט"ש סרכ"ט אות ג': טו"ב גוילים שבאו מהשבביה מתוקנים לס"ת ויש ספק אם עיבדום לשמם וכבר נכתב הס"ת מותר לקרות בו. פרח מ"א ח"א סק"ה: ח"י ס"ת יפה אף נעים ויריעה אחת לא ערבה לבע"הב אם חשש לגונזה ולכתוב אחרת.

שָׁמַע אֲבָרְהָם סל"ח: י"ט מִן־בְּחֹרֵי בְּחֹרֵי הַמִּלְחָמָה לְמַחֲנֵה אוֹת יִתְיַרְרָה דָּאִין זֶה מַעֲשֵׂה אֲנָמֵן אַע"פִּי שְׂאִין הַרְבֵּים צָרִיכִים לוֹ עֵתָה. עֵיקָרֵי הַד"ט י"ד דְּפ"ה: כ' אִם הִתְפַּיְרוּת כָּל הַתְּפִירוֹת שְׂפִירֵיעָה וְלֹא נִשְׂאָר רַק תְּמִשָּׂה אוֹ שְׂשֵׁה תְּפִירוֹת בְּשִׁגְם מְבֹנָאָר בִּי"ד דְּשָׂרֵי מ"מ בַּעַת"הָד עֲצָמוּ לֹא הִתְחַלִּיט הָעֲנָנוּ לְכֹן כָּל שְׂשֵׁי ס"ת אַחַר אֵין לְקָרוֹת בּוֹ.

שְׁב"י ח"ג ספ"ח: כ"א רִינוּחַ שְׂבִין פְּרִשָּׁה לְפָרְשָׁה ט' אוֹתִיּוֹת וּלְפִי שְׂרָאָה שְׂאִין פָּאן רִינוּחַ ט' פְּתַב תִּיבָה אַחַת בִּינֵי שִׁיטֵי. ש"ד שְׂעַר אֲפָרִים ס"ט הִבִּיאֻ מוֹז"ה בַּעַל הַמְּחַבֵּר מַעֲשֵׂה רִקַח כ"י: כ"ב סוֹפֵר.

שְׁתַּלְתָּ מְאוֹתִיּוֹת ה' וְרַבּוֹ בֵּין שִׁיטָה לְשִׁיטָה תִּיקוּנוֹ. בַּרשְׁב"ש סַתְנ"ז: כ"ג רָצָה לְכַתּוֹב שֵׁם ה' וְכַתֵּב יו"ה יְכוֹל לְמַחֲנוֹק.

מִגֵּד שְׁמִים סל"ה: כ"ד פְּתַב יו"ד מִהַשֵּׁם וְרָאָה שְׂאִין רִינוּחַ בִּינָה וּבֵין תִּיבָה הַקּוֹדֶמֶת כְּמֵלֵא יו"ד קִטְנָה יְכוֹל לְמוֹחֶקֶה. תוֹרַת נְתַנְאֵל ס"ב: כ"ה אִם נִמְצָא בַס"ת פְּסוּקַ ה' אִישׁ מְלַחֶמֶה נִכְתַּב ה' ש"פ יְקַלּוֹן שֵׁם הַשְּׂנִי.

ש"וֹת נִחְלַת שְׂבָעָה סל"ז וְדִלָּא כַּמְהַרְלַב"ח וּבַס' הַשִּׁיב ר"א ס"ו ד"ט חֲלַק עָלָיו וְהַעֲלָה כַּמְהַרְלַב"ח: כ"ו לְפִי שְׂצָרִיף לְכַתּוֹב הַבָּאִים בְּרֵאשׁ הַדָּף פְּתַב הַדָּף שְׂקוּדָם לוֹ פְּתַקוּנוֹ וְנִשְׂאָר ה' תִּיבּוֹת וְכַתֵּב בְּסוֹף כְּמוֹ הַשִּׁירָה דְּהִינּוּ שְׂעֵשָׂה תִּיבָה קְצָרָה וְיֵשׁ רִינוּחַ חֲלַק בְּתַחֲלִילָתָהּ וּבְסוֹפָהּ תִּיקוּנוֹ בַּהַרשְׁב"ש סַתְק"ע: כ"ז שֵׁם אֱלֹהֵיךָ שְׁבַפ' אֲנֹכִי הָאֵל"ף נִכְתַּב בַּחֲקֵי תוֹכוֹת אִם דְּבִיקוֹת שְׂאִם יִרְחִיב יו"ד הַתְּחַתּוּנָה נִרְאִית פְּאֵל"ף אֲזִי יִרְחִיב הַקְּצָר וְכִדִּי שְׂיִהִיו ב' יוּדִין שְׁוִים יַעֲבֹה וְיִרְחִיב קְצַת הַיּוֹד הַעֲלִיוֹנָה כְּמוֹ כּוֹנָאִם נִרְאָה בְּעֵינָיו שְׂיִתְקַלְקַל הַיּוֹד ע"י עֲבוּתוֹ אֲזִי יִגְרַר הַיּוֹד הַתְּחַתּוּנָה וְיִתְקַן הַיּוֹד בְּכַתִּיבָה נְאֻה וּמ"ש הַמַּג"א ל"ב סל"ה אִם נִגַּע רִגְלֵי הַה"א בְּהַגַּג צָרִיף לְגִרְוֹר כְּנֻלָּה כַּמ"ש בַּסִּי"ח ע"כ ט"ס הוּא וְצ"ל עַל פְּנֵי הָאֵל"ף בְּפָנִים בְּגַג שְׂתַחֲתִיף שְׂאֻז נַעֲשֵׂה כָּל הַרְגֵל בְּפִיטוֹל וְלִכֹּן צָרִיף כָּל הָאוֹת הַנַּעֲשֵׂה בְּפִיטוֹל לְגִרְוֹר כַּמ"ש בַּסִּי"ח אֲבָל אִם נִגַּע רִגְלֵי הַה"א בְּהַגַּג לֹא נַעֲשֵׂה בְּפִיטוֹל כִּי אִם הַרְגֵל הַתְּחַתּוּנָה שְׂהוּא בְּלַבַּד שְׂנַעֲשֵׂה בְּפִיטוֹל.

תוֹרַת נְתַנְאֵל סל"א: כ"ח ס"ת שְׁבַפ' וְיִשְׁלַח וְיִרְא אֱלֹהִים אֵל יַעֲקֹב פְּתוּחָה וְעֵשָׂאָה סְתוּמָה וְכַתֵּב וְיִרְא בְּסוֹף שִׁיטָה וְאֱלֹהִים בְּרֵאשׁ שִׁיטָה תִּקְנָתוֹ הוּא שְׂיִכְתּוֹב שְׂתִי אוֹתִיּוֹת וְי"ו וְי"ד דְּוִינְרָא חוּץ לְשִׁיטָה בֵּין רִינוּחַ שְׂבִין דָּף לְדָף וְהִרִי"ש וְהָאֵל"ף יִתְלָה לְמַעְלָה וְתוֹ לֹא דָאִם.

יְמַחֲנוֹק תִּיבַת וְיִרְא וְיִתְלָה אוֹתָהּ בִּינֵי שִׁיטֵי עַל תִּיבַת אֱלֹהִים יְכוֹא לִידֵי נְגִיעָה בְּלִמ"ד שֶׁל אֱלֹהִים וְגַם נִרְאָה כְּשִׁיטָה בְּפָנֵי עֲצָמָה וְהוּי כְּשִׁנֵּי פְּתוּחוֹת וְגַם לְכַתּוֹב כָּל הַתִּיבָה בֵּין דָּף לְדָף אֵין לַעֲשׂוֹת כֵּן כְּנֻז' בִּי"ד סַרְע"ו שְׂבוּת יַעֲקֹב ח"ג ספ"ח: כ"ט מַעֲשֵׂה שְׂהִיָּה שְׂהִיָּה לוֹ לְכַתּוֹב פְּסוּקַ ע"פ ה' יִסְעוּ פְּתַב יִסְעוּ לְבַד וְדִקְלַג תִּיבַת ה' וְאִח"ךְ נִזְכָּר וּמַחֲקֵי סְעוֹ וְהַנִּיחַ הַיּוֹד וְהַשְּׁלִים עָלֶיהָ הו"ה עַל הַגִּרְוֹר וְטָעָה לְפִי שְׂצָרִיף הַשֵּׁם בְּשִׁלְיָמוֹת וְהַיּוֹד לֹא נִתְקַדְּשָׁה וְע"י הַעֲבָרַת קְלָמוֹס אֵינּוּ מוֹעִיל צָרִיף לְהַחֲלִיף כָּל הַיְרִיעָה.

מִשְׁחָא דְּרַבּוּתָא ח"א מִי"ד סַרְמ"ו דְּפ"ח: ל' שֵׁם ה' שְׂהִי"ד שְׂהַקּוּץ שְׂלָה נְמִשָּׁף לְמַטָּה וְנִרְאִית כְּחִי"ת קִטְנָה יְכוֹל לְקַלְנוֹף הַיּוֹד אוֹ לְתַמְקֵן בְּכַתִּיבָה לְמִשְׁנוֹף בְּמַתְגַּ הַקּוּץ הַשְּׂמַאֲלִי לְיָרֵף יְמִין וְאִח"ךְ יְמִשְׁנוֹף מַעַט הַיְרֵף לְמַטָּה אִף שְׂלֵא תִּדְמָה לְי"ו.

ש"וֹת הַשִּׁיב ר"א ס"ו: ל"א נִקְבַּ הַנּוֹגַע בְּקִצָּה הָאֵל"ף שֶׁל שֵׁם אֱלֹהִים לֹא יִגְרְוֹר בְּקִצָּה הַהוּא כְּדִי שְׂיִהִיָּה מוֹקֵף גּוּיֵל אֵלָא יְדְבִיק מְטִלִית עַל הַנִּקְבַּ וְתִהְיֶה מוֹקֶפֶת גּוּיֵל. בְּסוֹף ס' גְּדוּלֵי טְהֵרָה סל"ו

דנ"ד: ל"ב ס"ת אין בו דין חלוקה ומשתמשים בו ביחד כ"כ בש"ע ח"מ סקע"א ונשם מבואר
בדבר שאין יכולים להשתמש בו ביחד חולקין אותו לימים מינה בס"ת דכתב דאין בו דין חלוקה
ומשתמשים בו ביחד הנ"מ במנוח בבית דקורין בו ביחד פמנהג הראשונים אבל למנהג היום
דמניחין אותו בב"הכנ לקרות בו ברבים ומהנהג שבעלי הס"ת קורים אותם בתוך הקרואים ויש
פאן שני יורשים או יותר קורים אותם כל אחד ביום אחד וכעז"ה דלא ירצו בני ב"הכנ לקרות
בולם ביום אחד בהפסק אחר בפרט במקום שמוכרין העליות ואם יש בהם בכור הס"ת הוא בעין
ונקרא מוחזק הני דומיא לעבד ובהמה טמאה דחולקין לימים כמ"ש מור"ם ומהריק"ש והלבוש
סרע"ח וה"נ הבכור קורין אותו ב' ימים והפשוט יום אחד וקריאת ס"ת אי אפשר להשתמש
שניהם פאחד דאין קורין שנים בתורה וזה אחר זה בהפסק אחר לא ירצו הקהל אם מנהגם למכור
העליות אבל אם רצונם למכור העליה שלהם ולחלק המעות דאז הני פשכירות עיין הגהות
מהריק"ש סקמ"ז ובס' פני אהרן י"ד סכ"ה אם עמדו פן בסתמא הני ראוי וחולקים בשנה
דשכירות הני ראוי ולא כמ"ש בספר מר ואהללות ח"מ סכ"ט כמ"ש אצלי בפסק חלוקת בכור
ופשוט אף אם מיחה הבכור שלא ישביח הפשוט עד שיחלוק עמו ולא השגיח הפשוט קי"ל דאם
מיחה מיחה בדבר שלא נשתנה פגון ענבים ובצרום זיתים ודרכום כמ"ש בבתרא דקכ"ו ובשגם
יש פירושים בפירוש הסוגיא הדין דין אמת וכמ"ש בפרישה סרע"ח וה"נ בשכירות אין פאן שנוי
ואם עמד הפשוט ושכר בע"כ של הבכור נוטל פ"ש וה"נ בקס"ת אם אמר הבכור נחלוק לימים
דהוי כמו שיש דין חלוקה ואני מוכר את שלי של שני ימים ואתה של יום אחד וגם אם נאמר אין
פאן דין חלוקה מ"מ אחי עליה מדין גוד זכות שלה בכך וכך או אני איגוד שלה בכך וכך ועמד
הפשוט ומכר חולק עמו הבכור פ"ש דהוי פענבים ובצרום דאין פאן שנוי: ל"ג הכותב כל ספריו
במתנה גם ס"ת בכלל דבלשון תורה ספר סתם הוא הנכתב על הקלף ואפ"ל בלשון בני אדם יש
להסתפק פבר כתב הריב"ש בלשון שיש להסתפק בלשון בני אדם הולכין אחר לשון תורה ולא
עוד אלא שבלשון ב"א ברוב פעמים ספר הוא ס"ת ואין זה ענין למ"ש מרן ח"מ סרמ"ח האומר
נקסי לפ' יש להסתפק אם ס"ת בכלל.

נו"ב ח"ב ח"מ סמ"ג ויעו"ש בהגהת בנו ליישב מה שהקשה מג"א סקנ"ג סכ"ב שישם פסק מרן
דאסור למכור ס"ת ונשם בח"מ כתב שיש להסתפק: ל"ד האומר לחבירו הריני עליה חרם ואתה
עלי אסורין בדברים שהן בשותפות פגון ב"הכנ ותיבה וספרים.

ש"ע י"ד סרכ"ה: ל"ה ספרים גזולים או גנובים ביז גוי חשיבי מוחזק והבכור נוטל בהם פ"ש.
מור"ם ומהריק"ש סרמ"ח וכנ"הג הגב"י אות יו"ד ומור"ם סרנ"ט כתב מאבד ספרים לא מיאש
מנייהו: ל"ו ראובן שעלה מחו"ל לארץ ובזדו ס"ת ומת בחו"ל קודם הגיעו והבאים עמו אמרו
שפוננתו להעלותו לא"י וקרובי היתום אמרו שחציו קודש וחציו השני יירשו מאביו וככחו פח
אביו במקום שהוא הס"ת יהא עמו ובני העיר שמת שם אמרו שפולו שלו ורצונם לזכות בו וקי"ל
המע"ה וטוענין פי חכמי העיר נוגעין בדבר וחכמי העיר שמת שם אמרין גם בני א"י נוגעין
ויש שטר ממקום שיצא המת שהס"ת עצאווהו המת ואשתו ואם יגרשנה יהיה בין שניהן ואם
תמות בתי בעלה החצי לב"הכנ והוא ממונה עליו להוליכו למקום שילך ואם יפטר הוא בתייה
יהיה בב"הכנ שיאמר הוא עוד יש מעשה ב"ד בשעיה שהניחוהו ליקח אותו שהראה להן שטר זה
שהתנו עמו במקום שירצה לקבוע דירתו יודיע לקהל שישם שהחצי של הס"ת הוא הקדש מאשתו
והשביעיהו ע"ז עוד מעשה ב"ד בפנינו אמרו לו החכמים הנז"ל שאם הוא ירצה לעקור דירתו
מהמקום שנתיישב אחר ההודעה הנז"ל שיוכל להוליך עמו הס"ת ואין שום מעכב על ידו פלפל

בְּחֻמָּה וְזִיפָה לְבָנֵי הַקְּהָל שְׁמַת שָׁם אִם מִטְעַם תְּפִיסָה אִם מִטְעַם שְׂבֵא"י יֵשׁ לָהֶן הַרְבֵּה ס"ת
מִשָּׂא"כ מְקוּם זֶה שְׁעוּלָה כַּמָּה פְּעָמִים יוֹתֵר מֵא"י וּמָה בְּצַע לְהַנְיָחוֹ בְּהִכָּל מְבַלֵּי קְרִיאָה וְאֶמְדוֹן
דַּעַת דְּנִיחָא לִיה לְהַמַּת בְּכָף וּמְלִשׁוֹן הַשְּׁטָרוֹת הַנּוֹז"ל אֵין רְאָיָה דְמִשְׁתַּעֵי לְתַרֵּי אֲנָפִי וְכָל זְמַן שְׁלֵא
יָבִיאוּ קַב"ע אֲשֶׁר שְׁמַעוּ מִפִּי לְהוֹלִיכּוֹ לֵא"י זָכוּ בְּנֵי הָעִיר שְׁמַת שָׁם וְחַכְמֵי א"י וְכֵן חַכְמֵי אוֹתָהּ
הָעִיר נוֹגְעִין בְּדָבָר וְצָרִיף לְדוֹן דִּין זֶה בְּמַלְכוּת אַחֲרַת וְכִשְׁזִנְכוּ בְּנֵי א"י בְּדִין צָרִיכִין שְׂאָר אַרְצוֹת
א"י לְכַתּוֹב הַרְשָׁאָה לְבָנֵי עִיר אַחַת מֵהֶם לְהַעֲלוֹתוֹ לֵא"י אֵיזָה מֵהֶם הוֹאִיל וְכַתְּבוּ לֵא"י סְתָם.

הַרְדָּב"ז ח"ג סַתְק"ג: ל"ז אֲשֶׁה שְׁהַקְדִּישָׁה ס"ת לִב"ה כֵּן זֶה וּבָא בְּעַל בִּתְּהָ וּנְטָלוּ לְבֵית הַכְּנֻסָּת
שְׁלוֹ וְטַעַן שְׁחֻמוֹתוֹ לֹא נִשְׁבְּעָה עַל כְּתוּבָתָהּ וְאֵין הַקְדָּשָׁה כְּלוּם עוֹד ס"ת זֶה הוּא מְנַכְסֵי בְּנֵה
לְמַנוּחַת נַפְשׁוֹ וְאֲשֶׁתּוֹ יִרְשָׁה אַחִיָּה וּמָה לָּהּ לְהֵאֵם בְּזֶה מִתּוֹן וּמְסִיק דְּהֶאֱמַת עִמּוֹ וְעוֹד שְׁטַר הַקְּדָשׁ
אֵינוֹ אֶלָּא בַע"א וְצָרִיף רְאָיָה בְּעַדִּים לְהוֹצִיאוֹ מִרְשׁוֹת הַבְּעָלִים כַּמ"ש מֶרֶן בֵּא"ח מִשָּׁם מֵהַרִּי"קו
וְנִתְּבָאָר בַּט"ז שָׁם וּבִשְׁ"ף י"ד סַרְנ"ט דְּמֶהֱרָשׁ"ל חוֹלֵק ע"ז וּמֵהַרִּיק"ש פְּתַב כָּל הַנּוֹדֵר לְדַעַת
בְּ"ה כֵּן שְׁמֵתִפְלֵל בְּהַ נּוֹדֵר וְה"ה בְּנֵיו וּקְרוּבָיו וְכַמ"ש הַרְא"ם וּמֵהַרְש"ךְ בְּהַקְדָּשׁ דְּאֶמְדִּינּוּ דַּעַתָּהּ
וְכוּ' מְכַל זֶה מְבַנְיָר דִּישׁ כַּח לְבַע"ה לְיִטְלוֹ וּמָה גַם שְׁפָכָר הוֹצִיאוֹ וְהוּא בְּחֻזְקוֹתוֹ וְאֵין הַקְּהָל הָאֲחֵר
וְלֹא הַש"ץ יָכוֹל לְהוֹצִיאוֹ אֶלָּא בְּרְאָיָה בְּרוּרָה וּמָה שְׁחֻזְרוּ בְּנֵי בְּ"ה כֵּן הָפַנּוּ הָא' וְהוֹצִיאוּהוּ מִעֲשִׂים אֲשֶׁר
לֹא יַעֲשׂוּ.

תְּקַפּוֹ שֶׁל יוֹסֵף סַע"ד וְדִין דִּין אֶמַת מ"ש כָּל זְמַן שְׁלֵא נִשְׁבְּעָה עַל כְּתוּבָתָהּ וְיִתְנַפֵּה מִכְּתוּבָתָהּ אֵין
הַקְדָּשָׁה הַקְדָּשׁ כֵּנִז' בֵּא"ה עַז סַצ"ו וְאֵע"פ שֶׁהוּא מְנַכְסֵי בְּנֵה וְאֲחֻחוֹת הַסְּפִימָה עִמָּה מ"מ רְשׁוֹת בְּעַל
אֲחֻחוֹת בְּעִינּוּ אֶבֶל אִם הֵבֵן עֲשָׂאוֹ בְּחִיּוֹ וְנִתְּנוּ בְּב"ה כֵּן שְׁרָגִיל לְהַתְּפַלֵּל בּוֹ וְאֲח"ךְ חֲלִי"ש וְיִרְשָׁה
אוֹתוֹ אֲחֻחוֹת אֵין כַּח לְבַעַל אֲחֻחוֹתוֹ לְהוֹצִיאוֹ מִשָּׁם וְלְהוֹלִיכּוֹ לִב"ה כֵּן שְׁרָגִיל הוּא לְהַתְּפַלֵּל שָׁם
דְּטוֹבַת הַנָּאָה אֵינָה מְמוֹן לְיִוְרָשָׁה כַּמ"ש מוֹר"ם ח"מ סַרְע"ו וְיַעו"ש סַל"ז ס"ט וּבַסַּל"ז סַל"ה
וּבַסַּר"ג ס"א וּמִטְעַם זֶה מְחִיתִי בְּבַעַל אֲשֶׁה אַחַת שְׁיִרְשָׁה אֶת אֲבִיָּה וְרָצָה לְיִטְוֹל הַס"ת מִבְּ"ה כֵּן
שְׁהַנְיָחוֹ שָׁם אֲבִיָּה לִב"ה כֵּן שְׁרָגִיל הוּא לְהַתְּפַלֵּל אֶף אֶמְרַתִּי לוֹ שְׁבִשְׁבַתּוֹ שֶׁל הַס"ת הַהוּא יִלָּף הוּא
שָׁם לְהַתְּפַלֵּל וְיִקְרָאוּ אוֹתוֹ לְתוֹרָה כְּדָרָף מִי שְׁיֵשׁ לוֹ ס"ת שְׁלוֹ שְׁקוֹרִין אוֹתוֹ לְתוֹרָה בְּיוֹם מִשְׁמֶרֶת
ס"ת שְׁלוֹ שְׁכֵן הַמְּנַהֵג פְּשוּט גַּם בְּיִוְרָשׁ וּמ"ש הָרַב הַנּוֹז"ל שָׁם מֵהַט"ז וְהַשְׁ"ף דְּמֶהֱרָשׁ"ל חוֹלֵק עַל
מֵהַרִּי"קו לֹא יִדְעָתִי לֵאִיזָה צְנוּרָף כְּתַב כֵּן בִּינּוֹ דְנִקִּיט הָעֵיקָר כְּפִסַּק מֶרֶן דְּכִסַּק כַּמֵּהַרִּי"קו וְלֹא עוֹד
אֶלָּא דֵּלָא רְאָה לְהַגוֹ"ר ח"מ כָּלֵל ג' שְׁעֵשָׂה שְׁלוֹם בֵּין מֵהַרִּי"קו לְמֶהֱרָשׁ"ל וְכַמּוֹ שְׁרַמְזָתִי דְבָרִיו
בְּחִיבּוּרֵי הַשְּׁמֵר אֶמַת וְכֵן מ"ש הָרַב הַנּוֹז"ל שָׁם מֵהַרְא"ם וּמֵהַרְש"ךְ כְּכָר בְּחִיבּוּרֵי שָׁם הַבֵּאתִי דְרַבִּים
חוֹלְקִים עֲלֵיהֶם דְּלֹא כָל כְּמַנְיָה לְהוֹלִיכּוֹ לִב"ה כֵּן אַחֵר לֹא הוּא וְלֹא קְרוּבָיו וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְּהַרְדָּב"ז
סָבַר גַּם בְּהַתְּנָה לְהוֹלִיכּוֹ לְמִקּוּם שְׁיִרְצָה אֵין הַתְּנָאֵי כְּלוּם: ל"ח יָחִיד בְּב"ה כֵּן שְׁנַתְּחַזְּיבוּ לוֹ הַצְּיַבּוּר
אֵיזָה עֲלִיּוֹת בְּיָמִים מְיֻחָדִים טוֹבַת הַנָּאָה שְׁקִיבְלוּ מִמֶּנּוּ וְקִבַּע עֲצָמוֹ לְהַתְּפַלֵּל בְּב"ה כֵּן אַחֵר וּבָא
בְּיָמִים הַמְיֻחָדִים לוֹ לְאוֹתָם הָעֲלִיּוֹת לְקָרוֹת בַּס"ת שָׁם אֵין הַדִּין עִמּוֹ דֵּלָא נִתְּחַזְּיבוּ לוֹ רַק כִּשְׁהוּא
מִתְּפַלֵּל עִמָּהֶם בְּקִבַּע חַק"ל ח"ג הַנְד"מ ס"ג וְרוּאָה אֲנִי בְּפָה הָעִיר בְּעֲלִיּוֹת הָרַבִּיעִי בְּכָל שַׁבַּת
הַנִּקְרָא מְדֻלֵּק שְׁפִיּוֹם שַׁבַּת שְׁיֵשׁ לוֹ אוֹתָהּ עֲלֵיהָ מַע"ש יָבוֹא הַשְּׁמֵשׁ לְהַגִּיד לוֹ כְּדִי שְׁיָבוֹא מִבְּ"ה כֵּן
שְׁלוֹ לִב"ה כֵּן זֶה כְּדִי שְׁיִקְרָאוּהוּ לְרַבִּיעִי וְלַפְעָמִים יָבוֹא מִבְּ"ה כֵּן שְׁלוֹ בְּעַת עֲלִיּוֹת ס"ת אוֹ בְּעֲלִיּוֹת
כֵּהֵן אוֹ לְוִי בְּב"ה כֵּן זֶה כְּדִי שְׁיִקְרָאוּהוּ לְתוֹרָה יֵשׁ לְחַלֵּק בֵּין כִּשְׁהוּא בְּטוֹב הַנָּאָה כְּנִדּוֹן הָרַב אוֹ
שְׁקוֹנֵיָה לוֹ בְּדָמִים כִּי עֵיקָר הַהַדְּלָקוֹת שֶׁהוּא הָעוֹלָה הָרַבִּיעִי וְהוּא יִרְוֶשָׁה מֵאֲבוֹת לְבָנִים אוֹמְרִים
כִּי אֲבוֹתֵיהֶם קִנְאוּם בְּדָמִים אוֹ שְׁמָא מַעֲיָקְרָא כִּי קִנּוּ בַתְּנָאֵי זֶה קִנּוּ גַם כְּשִׁילְכוּ לְהַתְּפַלֵּל בְּב"ה כֵּן
אַחֲרַת לֹא פָקַע זְכוּת הָעֲלִיּוֹת שְׁלוֹ: ט"ל אִם אָסַר סְפָרוֹ עַל חֲבִירוֹ אָסוּר לְלַמּוֹד בּוֹ.

ש"ע י"ד סרכ"א סי"א ולפי הטעם שפכתב שם דהא אין חובה לאדם להשאיל ספרו לחבירו שלא לדעתו כמו שאין חובה עליו ליתנו שהרי מקלקלו בכך ומותר להשפירו ונמצא מהנהו בשכר שיכול לקבל עליו ליתיה להאי טעמא בס"ת שהניחו בב"הכנ לקרות בו כל הציבור לשם מצוה ועיין הל"ק ח"א ס"ו דכתב דע"י הרהור מותר וצ"ע דלפי הטעם שפכתבו שם הש"ך והט"ז אין לחלק: מ' מי שיש בידו ספרים מופקדים מחבירו אין הציבור רשאים למשפנם בשביל שהמפקיד חייב להם.

כנ"הג ח"מ סקס"ג הג"הט אות ק"ס: מ"א ראיתי בע"הק צפת את"ל פשקורא הפכה בס"ת ואין שם לוי שהדין הוא שקורא אותו הפכה פעם שנית פשקורין לו לאותו פהו קרא פהו במקום לוי מסיימים ברוך שבחר בשבט לוי ונראה לי הטעם פשוט דמה שקורא אותו פהו במקום לוי ולא פהו אחר משום דחיישינן לפגמו של ראשון פנודע ונהו בעצם ברוך שבחר בשבט הלוי דכ"כ חיישינן לפגמו שיקרא אותו הפכה במקום הלוי ולא פהו אחר וכלשון הגה הוא לשון סוף משנה בסוף מדות ברוך שבחר באהרן וכו': מ"ב אם הגה בתוך י"ח וקראוהו לעלות לס"ת והפסיק ועלה ה"ז מזיד וצריך לחזור לראש.

מג"א סק"ד ואם בדעתו שמותר ה"ז שוגג הא"ר שם נכתב עוד שם בין יהיו לרצון לאלהי נצור שרי מ"ג גם להחמיר בסברת הגהת הרי"ף בשם רשב"ץ שהביא כנה"ג סרפ"ב בהג"הט והיא לו נדפסה בהגהות להרשב"ץ ח"ב ס"ע שענתה כל הקוראין מברכין אין להוסיף גם בשבת פדי שלא נוסף בברכות שאינם צריכות מ"מ גם להחמיר בסברא זו אם נמצא במקום שמוסיפין אחר קריאת התמישי וחוזרין וקוראין לכל הנוספין ממה שכתב קראו עם התמישי ואח"כ קוראין עוד שנים סמוך ומשלים כמו שפן נהגו במצרים מותר לו לעלות להחמיר על עצמו פהרשב"ץ לסמוך או למשלים פינן דאין קוראין לנוספים פי אם ממה שקראו להתמישי אינם עולין למנן כמ"ש הרא"ש וכ"כ מרן סקל"ז נמצא דהסמוך והמשלים שקראו דבר חדש הם המשלים מנן השבעה פסא אליהו סרפ"ב פירוש דבריו בשגם לסברא זו אפילו אם קורין מחדש לכל אחד מ"מ המנן שלמעלה משבעה חשיב לה ברכה שא"צ פינן דטעמו הוא דוקא בזמן המשנה שהפוחת והחותם הוא שמברכים משא"כ אחר שתקנו שכל אחד ואחד מברך תחילה וסוף מ"ל אם קרא מה שקרא חבירו או קרא מחדש מ"מ אם אינם קוראין מחדש פי אם לשבעה בלבד ברכותיהן ברכות צריכות ולמוסיפין למאי דביני ביני בין העולה התמישי לסמוך ומשלים מאי דברכו לגרמניהו עבדי שבהם דוקא יש חשש ברכה שאינה צריכה ולא לאלו שקורין מחדש דאלו הן הנצ'רפין דסלקי למניינא ולא אותם שקראו להם ממה שכתב קראו ברם אם לכולם קוראין מחדש פינן דכולהו סלקי למניינא להחמיר לעשות פהגהה זו אינו יכול לאחר שקראו השבעה לחובת היום לעלות אבל לפי דברי הרשב"ץ בתשובתו ששם דאין פאן קפידא אלא אם חוזר וכופל הקריאה שאם רצו להוסיף על מנן הקוראים הגה לו לחלק הפרשה למנן הקוראים ומהר"י פרגי הובא בגו"ר פל"ב סכ"ג הרבה להשיב על דברי הגו"ר ששם שערער על דברי הריב"ש שפסקם מרן יכולין לקרות עולים הרבה בשבת אע"פ שקורא זה מה שקרא זה והוכיח פהריב"ש מפרשת כל הבכור דאין שם אלא חמשה עולין בדקדוק וסתמא אמרו אשבת וי"ט אין פוחתין מהן אבל מוסיפין עליהם וא"ת זהו דוקא לדינא דמתניתין שאז אין מברכים פי אם הפוחת והחותם לא כן עכשיו דכל אחד מברך כל פי האי הו"ל לחכמי הש"ס לבאר פינן דאז ניתקן שכל אחד ואחד מברך יעו"ש ודפח"ח וקרב עמנואל חי ריקי בסוף ספרו אדרת אליהו דח"י אחז בסברת תשו' הרשב"ץ הנז' ויחזקהו במסמרים דאין להוסיף בעולים אלא בקוראים להם מחדש אם משום

טרחא דצבורא אי מטעם פגם ס"ת אם מטעם ברכה שא"צ ומזקת ס' וניקהל דר"ו מדקדוק הדברים כמה עירבוב עושה בעלות הפרשה כפולה ומכופלת וסיים ולא עוד שאני מוציא פקפוק איסור אפילו בקריאה חדשה בהיותו גורם הרבוי הפסק באמצע הפרשה דאפילו במספר העולים וכו' דהא גמרא ערוכה היא בברכות די"ג כל פרשה דלא פסקא משה לא פסקינן לה דמה"ט לא תיקנו בק"ש פסוק פרע רביז וכו' וליפא למימר דהא דלא פסקינן מלקרוא אותו היום אבל כי קרינו מיד ש"ד דהא בתענית ובמגילה א"מ כה"ג כל פסוקא דלא פסקיה משה לא פסקינן ליה אע"ג דעם עולה אחר מיד הנה קרינו ליה שארית הפסוק והכי אפסיקא הלכתא התם והכא ואמת הוא דאיכא למימר וכו' משא"כ ה"כא וכו' אבל מ"מ לעשות פן בכדי לא נהירא וכו' ועוד שערי החלוקים לא ננעלו וכו' והנה הרב הנז' שלח דברו בתורה שבכתב לרפני אר"ץ הובאו בספר ב"ד של שלמה סי"ז והשיבו אותו תשובתו ניצחת על כל דבריו ואת כל ונוכחת והוכיחו מהש"ס ורש"י והתוס' דגם בימי הש"ס היו מוסיפין בפל הקריאה והביאו מדברי מהר"י פרגי הנז"ל ובשגם אנכי בהשקטות ספרי הנדפס השבתי קצת על דבריהם פה היא דרפה של תורה לצד אצדודי ולראיה זו האחרונה של הר"ע ממ"ש כל פרשה דלא פסקא משה וכו' לא השיבו פלום נראה שלא כתבה להם וי"ל דה"ד אם אין אנו רוצים לקרותה עתה וכמ"ש הוא אח"ך ונדחה ממ"ש כל פסוקא דלא פסקיה משה והתם ודאי בכל ענין ובלשון אחד נאמרו י"ל דאם בלשון אחד נאמרו מאי הוי הא כדאימא וקא כדאימא ונהרי סתמא אמרו לא יקרא בפחות מג"פ ואל ישייר בה בפחות מג"פ ובר"ה דל"א איתא בשחרית הזי"ו ל"ך ובמנחה מי פמוה ואז ישיר ומחלקין אותה לשבתות כ"ש כשעתידין לקרותה מיד ועוד יש לחלק וכמ"ש הוא עצמו שערי חלוקים לא ננעלו ובא וראה שהרשב"ץ מאריה דהאי דינא לא חשש רק מטעם ברכה שא"צ ולא יותר ומ"מ האחרונים לא חששו להחמיר דעבדינן כל טעדיק שלא לקרות ולשנות היינו פדיעה זו דתשובת הרשב"ץ ולא פהגהה הנז' אע"ג דהרשב"ש בנו כתב בסי' תכ"ט דהרב אביו סבר פן ממה שהנהיג פן מ"מ סברא זו ממוצעת דאין להקפיד דוקא לכפול אבל בקריאה חדשה אין לחוש דאי מטעמא דאין מוסיפין עליהם דוקא בזמן המשנה לבד שלא היה מברך פי אם הפותח והחותם דחיק עלמא טובא בפירוש זה כאמור וכתב ה' חיד"א בבר"י ואיש על העדה שדבריו נשמעים בקהל עדתו ינהיג שיקראו העולים פולם מחדש איזה פסוקים נוספים ע"כ וכן הרב נו"ב ח"ב סט"ו לא חשש רק לכפול שכתב על דברי המרדכי במגילה שפסקם מור"ם סתרי"ט בטעם הדילוג שכתב שלא יקרא למפרע ולא להלאה משום שיאמרו שאינו פתוב בתורה ואולי יצא משם קודם גמר הסדר ויאמרו שהספר ההוא חסר לכן הוצרך לזלג ועוד שהדילוג עצמו אינו טוב שהתורה ודאי יש לה סדר בכוננה מכוננת גם יש בדילוג קצת בזיון להפרשה שאחר פן פאילו אינו רוצה לקרותה ע"כ וכן ראיתי למהרי"ל דמ"ז ע"ב וז"ל בהלולא למהר"י סג"ל בירר שושבינין ולא הספיק הסדר לכולם ונשארו הרבה אחר סיום הסדר ויצאו חפשי"ם ולעיל מזה כתב וז"ל ויש לסדר קודם השבת לכמה בני אדם מספיק דסדר ג"פ לפחות לכל אחד מהפרשה לפי סף השושבינין כי אין לחזור בסדר אחריו לקורא לכל מי שירצה ע"כ וכן ראיתי בעו"בי דמשק בכל שבתות השנה דאין קורין רק ג"פ לכל אחד והמשלים משלים עמו הפרשה הגם שהוא חצי הפרשה או יותר או פחות וזהו מרבוי ארתי ופרתי הנמצאים שם בכל שבת ושבת ותא חזי בע"הק צפת תוב"ב אתריה דמרן דפסק דינו דהריב"ש עכ"ז עבדי הש"ץ כל טעדיק לקרות מחדש כל מאי דאפשר אפילו שני פסוקים עם פסוק שפבר קראו לקודם לו או פסוק אחד מחדש עם ב"פ שפבר קראו לקודם לו ואם עכ"ז נשארו מי שצריכים לקרותם קורין ושנין מלבד ביום ש"ת דקוראים לכל בני הקהל

בפסקת ולאשר אמר עם פהו ולוי וג' ישראלים וכעז"הד אם יש שם פהו ולוי: מ"ג למקומות דנהגו פהריב"ש לקרות מה שפבר קראו אף לא סלקי למניינא כמ"ש מרן סקל"ז מהגאונים ולכן בשפת צריף לקרות לז' עולין לכל הפחות ג"פ מחדש אין צריף לפי הדין לקרותם זא"ז ואפילו הפסיקו ביניהם הנוספין לא איכפת.

קול אליהו ח"ב ס"ד וכן מבואר בדברי מהר"י ויין רמזו ה' חיד"א בבר"י סרפ"ב אות ד' שאחר העולה החמישי לחובת היום קורין ושונין לנוספין ואח"ך שנים אחרים קורין מחדש וכ"ה המנהג: מ"ד ש"צ שטענה וקרא עם החמישי ממה שפבר קרא עם הד' ולא קרא לו מחדש פלל עולה זה לא סליק למניינא בר"י שם והא נדאי שהרגישו בזה קודם סיום הפרשה אבל אם לא נזפרו עד שלא נשארו בפרשה פי אם ב' פסוקים וכ"ש אם השלים לגמרי מאי דהוה הוה דהוי כפרי הקג דלא אפטר כמ"ש הריב"ש ספ"ד ודומיא לנדון זה כתב הרב נאמן שמואל ס"ב באם קרא לששי מה שקרא עם החמישי: מ"ה מקום שמוכרים העליות בדמים ונהגו פדעת הרשב"ץ שלא להוסיף בכפילת הקריאה אלא לכל אחד קורים מחדש והסמוך והמשלים נמכרים ביותר משאר העולים וקראו להשלישי שלישי להעולים דוקא אחר הלוי וכן שאר העולים ובכלל הסמוך והמשלים פי הששי להעולים הוא הנקרא הששי דוקא וכמ"ש ה' חיד"א בהשמות אשר בסוף ספר ש"הג ח"ב ד"צ בששי ובנדאי ה"ה לשאר העולים אף השביעי שלפעמים בשביל אמירת קדיש נמכר ביותר למקומות דהעולה עצמו אומר הקדיש נראה דקוראין אותו אחרון לכל הקוראים דוקא ולאפוקי מאיזה המון העם דסברי דעיקר היא הקריאה הקבועה הרשומה בחומשים לשני ושלישי ורביעי וכעז"ה דכשנוסף אחד קורא מקריאתם דבר מה מקפידים בדבר מלבד אם יש בקריאתם איזה ברכה או עשרת הדברות או שירה האמת עמהם פי בדבר זה נמכר ביותר ואדעתא דהכי נחתי לקנותם: מ"ו ברוב המקומות שראיתי ובפרט בע"הק צפת ת"ו ומסתמא ה"נ בערי הקדש אינם מוכרים העליות אלא קורין לכל אחד כפי מעלתו ונחשיבותו ולכן בעליית עשרת הדברות במשנה תורה מכווננים לקרותו ששי וכן במקום שיש איזה ברכה בסדר הפרשה: מ"ז מעשה בפרשת אמור הנפש ההוא בני"ו ובאמצע חצי הני"ו נמחק ולא נשאר רק צורת יו"ד צריף להוציא ס"ת אחר.

ספר החיים אשפנזי: מ"ח מה שנכתב במסורת בחד שיטה וכן בשמות הצריכות בחד שיטה ולא נמצא פן בשפת לא יוציאו אחר אבל בחול יתקנוהו שם כגון שתי תיבות אע"פ שהם שם אחד כגון צפנת פענח פוטי פרע בית אל כדאיתא בירושלמי בפ"ק דמגילה רמזו הרמד"ל וכ"ה במ"ס הלכה יו"ד ושם מוסיף באר שבע בן אוני וכתב הרמד"ל שם בת שוע בעל חנן ואיתא תו התם אלו שמות שאינם נחלקים עמיאל עמינדב צוריאל צורישדי פדהצור פדהאל ובמ"ס לא אמרו פי אם עמיאל צוריאל צורישדי ועירב להו עם ישראל געתם פוטיפר ומ"ש מרן באב"ה סקכ"ט סל"ג ופדהצור ועמינדב תיבה אחת אין מופת חותף דאם נכתב כל אחד מהם בשתי תיבות בחד שיטה לפסול ע"פ מ"ש שם הג"ף ס"ס קל"ד אבל לפי הירושלמי ומ"ס הנז' דאמר אינם נחלקים מבואר דאם כתבם בשתי תיבות פסול אפילו בשיטה אחת ומה שלא הוצרך הרב חיד"א בלד"א סי"ב אות ב' ללמדנו רק על תיבת פדרלעמר בלבד משום דצריף הדבר לאמרו דלפום הש"ס בחולין דס"ד הם שתי תיבות ובמסרה הוא דנזפרה אבל לא במ"א והרמד"ל שם תירץ יתיב דגם לפי תלמודין יש לפרשו באופן שמספים עם המסרה ונאים הדברים למי שאמרם וכן מ"ש שם הרב חיד"א אשדת צריף לכותבה מלה אחת וקרנין שתי תיבות הנה צריף לומר גם כגד דשניהם נשנו במ"ס פ"ז הלכה ג' אבל בת היענה דלהש"ס דחולין שם הווי שתי תיבות פינו דפסיק להו

ספרא בתרי שיטי אם נכתבו תיבה אחת פסול הג"ף שם ובתיבות דרש דרש בשני שטין אינו מעכב.

מעיל צדקה סי' כ"ט: מ"ט בעיר שיש הספמה מי שיש לו שמחה בקהל שאינו יכול לקרות לס"ת רק עשרה ולא יותר עם הכהן ולוי ואבי הבן ובעל הברית אבל בתנוה עשרה חוץ מהסתן ואם יש שני שמחות בקהל אינם יכולים לקרות יותר משנים עשר עולים ע"ד האמור והנה בעתה יש שני אלמונים שנשא או אלמנה אחד נשא ביום חמישי ואחד נשא ביום ששי שמחות הללו בכלל הי"ב הנז' ואע"ג דלברכה אינו כי אם יום אחד בלבד לשמחה שלשה בעינן ושבת בכלל השמחה הוא וידוע שבהספמות הוא הלך אחר לשון בני אדם וה"ה אם אין פאן כי אם שמחה אחת בלבד ורצה לעשות שורה שיכול לקרות עשרה עולים ומיהו אם נשא ביום ד' וכ"ש מקודם כבר פלטה שמחתו והרי הוא פכל אדם וזה דוקא פשיש שמחה עמו שקורא עשרה בקהל אבל אם אין שם אלא הוא אין הספמה זו מונעתו שאין פאן בהספמה שפל שבת שאין בו שמחה שאינם יכולים לקרות יותר משבעה כדי שנאמר שאינה נקראת שמחה אבל ההספמה היא שפיום שיש שמחה בקהל שאינו יכול וכו' אבל ביום שיש בו שמחה לא פירשו שהוא בכלל שלא להרבות.

בעי חיי י"ד סצ"א: נ' נשאלתי באלמון שנשא בתולה בקריאת ואברהם זקן והשבתי דע"כ לא כתב כנ"הג הובא בלד"א דהדבר תלוי בבחירתו היינו דוקא בבחור שנשא אלמנה שזהו הנזכר בגמרא ופליגי רבנותא בתרי לישני דהש"ס אי בעית אימא ואב"א אי פליגי אי לא פליגי כנז' בב"י סס"ב ושם מבואר ממהר"י בן מיגאש ובאחרונים דבאלמון לבתולה אין בדבר מחלוקת דשמחתו שבעה וא"כ אין הדבר תלוי בבחירתו אלא צריך לעשות כמשפט בחור עם בתולה ועיין בכנ"הג סס"ד באלמון עם בתולה דרצון קרוביה להוציאה מבית אביה לבית בעלה בתנפים ובמחולות והפעל מעכב שהדין עם קרוביה יעו"ש הרי דהדבר תלוי בה ולא בו וה"נ בקריאת ואברהם זקן ואנה"נ אם אינם מעפבין ולא משוה מזה מחלוקת או לומר ראו זה מבטל הפנהג אין לחוש ורשאה הפלה למחול היא או קרוביה דאפילו בבחור עם בתולה פן הוא כמ"ש במהרי"ע ובס' מים רבים רמזתי דבריהם בנדפס ואצ"ל אם קידש בתולה ומתה דדין בחור גמור יש לו דעיקר השמחה בנישואין פאשר מבואר יוצא בדברי הרב חיד"א בח"ש ח"ב סל"ח אות ח"ן: נ"א חתן שנתעברה ממנו משונדכתו הרב שמש צדקה אב"העז דקדק מהגו"ר פינן דממנו הוא דיינינן לה כבתולה גמורה לשמחה ולברכה ושם בנו השיג עליו אלא שכתב שהפנהג בדברי הרב אביו והחק"ל אב"העז סל"ב פלפל בחקמה בדברי הרב שמש צדקה הנז' והביא דעת הרמב"ם דכתובת מפותה מאתים ורבו החולקים עליו דאין לה אלא מנה וכוונתיהו קי"ל דדינה פאלמנה וזה דלא פדעת הרב שמש צדקה ואין לומר אע"ג דכתובתה מנה לשמחה שבעה דומיא למ"ש הגו"ר במופת עץ מלבד דדבריו הם חידושי והבו דלא להוסיף עלה עוד הרי הרמב"ם תלה ההפרש בשמחה וברכה בין בתולה לבעולה והקא הרי בעולה היא ושוב נרש ממה דקי"ל בחור עם אלמנה שמחתו שבעה וה' שמש צדקה ובנו לא נסתפקו כי אם בבעולת עצמו וסיים שנראה לו ברור דהמקורש בביאה ונשאה אח"ך דכתובתה מאתים ודינה כבתולה לשמחה ולברכה דאינה דרף זנות וי"ל גם במשודף שפא על משונדכתו אינה דרף זנות וכו' אף אין זה מספיק ואף אי ספק הא קי"ל ספק ברכות להקל ושוב מצא בש"ס דכתובות די"ב דנבעלה מהשודף פתובתה מאתים וליישב הסוגייה ששם דט"ל דנראה הפך שאני מי שהיתה משונדכת לו ע"כ וממה שלא חזר על הברכות נראה דאפתי קאי בדעתו מפח דספק ברכות להקל אף קשה מ"ש מאלמנה לבחור ולענין קריאת ואברהם זקן נראה דיינינן לה דהדבר תלוי בבחירתו כמש"ל בבחור עם אלמנה ואע"ג

דְּהֵכָא הוּא עֲצָמוּ בְּעֵלָה לֹא נִגְרַע פָּחוּ מִבְּחֹר דְּעֵלְמָא אִטּוּ בְּחֹר עִם בְּתוּלָה מִי בְּעֵינָן בְּחֹר וְשָׁלָא טַעַם טַעַם בִּיאַה כְּלָל וְכֵן י"ל גַּם בְּמוּפֶת עֵץ אוֹ אֲנוּסָה אוֹ מְפֹתָה מֵאֲחַר אַע"ג דְּדִינִינִין לָהּ פְּאַלְמָנָה כַּמ"ש הַגּוֹר שֵׁם וְהוּא בְּכָלֵל א' סטו"ב מ"מ הָרִי קי"ל בְּחֹר עִם אֲלֵמָנָה דִּינֹו בְּבָחֹר וּבְתוּלָה וְהִיטִי בְּלִיוּרְנוֹ וְרֵאִיתִי בְּחֶתֶן שְׂבָא עַל מְשׁוּדְכָתוֹ וְהִיטָה פְּרִיָסָה בֵּין שִׁינִיָּה וְלֹא קָרָאוּ לוֹ וְאַבְרָהָם זָקֵן וְשִׂאֲלֵתִי לְחַכְמֵי הָעִיר וְאָמְרוּ לִי שְׂכָף מְנַהֲגָם וְהַטַּעַם מִתּוֹרַת קֶנֶס נִחְתִּי עָלָה כְּדִי שְׁלָא יָבוֹאוּ לַעֲשׂוֹת כְּדָבָר הָרַע הַזֶּה וּמְנַהֲג יָפָה הוּא ע"פִּי הַטַּעַם הַנִּזְכָּר אִךְ קָרָאוּ אוֹתוֹ בְּתוּף הָעוֹלָם לִס"ת בְּחֹבֶת הַיּוֹם וְתוֹ לֹא מִיִּדֵי:נ"ב מֵעֲשֵׂה בְּקֵלָא דְלֹא פָּסִיק עַל בְּתוּלָה אַחַת בּוֹגְרַת שְׁנַבְעֵלָה וְעַד אֵין בָּהּ וְהִיא אוֹמְרַת מִבְּחֹר אַחַד מְקֻרְבֵיהָ אֲשֶׁר דָּר שָׁם בְּאוֹתוֹ חָצַר וְאָמְרוּ הַנְּשִׂים שְׁמַצָּאוּ בְּחֶלְקָהּ כְּתָמִים שֶׁל דָּם וְהַבְּחֹר הַנּוֹ' מְכַחֵשָׁה וְאִף שֶׁהַפּוֹהוּ מִפּוֹת עֲצוּמוֹת אֲצֵל הַמְּקַדָּם שְׁלָא פְּרָצוּנִי מֵעוֹלָם לֹא הוֹדָה וּלְכַסּוֹף נִישְׂאֵת לְאַלְמוֹן אַחַד בְּחֻזְקַת בְּעוֹלָה וְנִכְתָּב בְּכַתּוּבָתָהּ כֵּן וְכֵן לֹא נִכְתָּב פִּי אִם מְנָה וְאָמַר הַבַּעַל שְׁמַצָּאָה בְּתוּלָה וּבָא אֵלַי יוֹם שֶׁבֶת בְּבִקְרָא לְשִׂאוֹל עַל קְרִיאַת וְאַבְרָהָם זָקֵן וְאָמְרַתִּי לוֹ אֵינֹו מִן הַדִּין שְׁיִקְרָא כִּינֹו שְׁנִישְׂאָה בְּחֻזְקַת בְּעוֹלָה הֵן אֲמַת דְּבַס' אֲדַמַת קָרַשׁ ח"ב ס"ד פְּשִׁיט לִיָּהּ בְּנוֹשָׂא בְּחֻזְקַת בְּעוֹלָה וְנִמְצָאָת בְּתוּלָה כְּבְתוּלָה גְּמוּרָה חֲשִׁיב לָהּ מ"מ מְדַבְּרֵי הַגּוֹר"ר שָׁם שְׁרַמְזָם הַחֲק"ל שֵׁם סל"א לֹא מִשְׁמַע כֵּן וְכֵן הָרַב חֵיד"א בַּח"שׁ ח"ב סל"ח אוֹת ח"ן גְּמָגָם עָלָיו וּמִיִּתִּי מֵהַב"ח וּבֵית שְׁמוּאֵל וּבַס' עֲצִי אֲרָזִים דְּלֹא כְּוֹנְתִיָּה וְכֵן הַסְּפִים הַחֲק"ל שֵׁם וּבַנ"ד גְּרִיעָא טוֹבָא דְּהִיא הוֹדִית מֵעֲצָמָה שְׁנַבְעֵלָה לֹא כֵן בְּנִדּוֹן הַחֲק"ל לְשִׁהוּדִית ע"י שְׁפִיתוּהָ בִּירִירֵי הַקְּנֻסוֹת וְעוֹד דְּאָן וְשָׂא מִקְלֵתָא בְּעִיר קְרוֹב לְשָׁנָה וְיוֹמֵר שְׁפִלוּנִית נִבְעֵלָה לְפִלוּנִי וְאָבִיָּה הוֹלֵךְ וּבָא אֲצֵל ב"ד כְּדִי שְׁיִכּוּפוּ לְנַחֲשֵׁד הַנּוֹ' שְׁיִשְׂאָנָה שְׁבַדְעָתוֹ מִן הַדִּין חֲיִיב לְיִשְׂאָנָה וְאֵינֹו כֵּן דְּבוֹגְרַת מְפֹתָה הִיא וְעוֹד דְּסֶתֶם זְנוּת בְּעִיר בְּחֻזְקַת רָצוֹן הוּא כַּמ"ש הָרַמְבַּ"ם בַּה"ל נִעְרָה וְאִם הִיא עֲכָשְׁיוּ תַחֲזוֹר בָּהּ מִמָּה שְׁאֲמָרָה מְקוֹדָם לֹא צְיִיתִינוּ לָהּ וְלִדִּידֵי גַם הָרַב אֲרָמָה קָדַשׁ יוֹדָה בְּנִדּוֹן כְּנֵה דְהוּי הַשְׂתָּא כְּחוּבָא וְאֵטְלוּלָא לְהַחֲזִיקָה בְּבְתוּלָה וְהַבַּעַל הַנּוֹ' עֹוִית וְאָמַר לַש"ץ מְשָׁמִי בְּהַפָּךְ וְהוֹצִיאֹו ס"ת בְּשִׁבְלֵוֹ וְקָרָא וְאַבְרָהָם זָקֵן וְעוֹנֹו יִשָּׂא מִחֲשַׁשׁ בְּרָכָה שְׂאִינָה צְרִיכָה: נ"ג בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים מְזַמְרִים גַּם עַל אָבִי הַבֵּת כְּשִׁקּוֹרִין אוֹתוֹ לִס"ת וְהָא וְדָאִי אִם יֵשׁ עֲמוּ בַב"ה כֵּן גַּם אָבִי הַבֵּן אָבִי הַבֵּן קוֹדָם דְּזָכַר בָּא לְעוֹלָם בְּרָכָה בָּא לְעוֹלָם וְאֵין כְּבוֹדוֹ שֶׁל הַקַּב"ה עוֹלָה אֲלֵא מִן הַזְּכָרִים כַּמ"ש רז"ל וּמ"ש מַג"א סרפ"ב בְּחִיּוּבִים בְּהַפָּךְ מִזֶּה תְּרַגְמָה שַׁע"א שַׁעַר ב' הֵינֵנוּ בְּשֶׁבֶת שְׁקוֹדָם הַמִּלְּהָ וְלִדִּין דָּאֵין.

לְנוּ אֲלֵא שְׁבֶת אַחַת לְבַד אָבִי הַבֵּן קוֹדָם לוֹ: נ"ד סְנֵדֵק קוֹדָם לְמוֹהֵל מוֹר"ם י"ד סרס"ה וּמְסַתְּמוֹת דְּבָרָיו אֲבָל אֵינֹו קוֹדָם לְאָבִי הַבֵּן אֲלֵא דַמַג"א סרפ"ב וּבַשְׁכַּנ"ה גַּם סְקָלוֹ הַג"הט אוֹת י"ט כְּתָבוּ דְקוֹדָם גַּם לְאָבִי הַבֵּן וּבַעַל הַבְּרִית הוּא הַסְּנֵדֵק כַּנּוֹ' שֵׁם בְּדְבָרָיו אֲבָל מַמ"ש מְמַהֵר"י מְבָרוּנָא לְפִי שְׁרַגִּילִים לְקִנּוּתוֹ בְּדָמִים יְקָרִים לְחַבֵּב הַמְּצָנָה א"כ אֲפּוֹא בְּמְקוֹמוֹת שְׂאִינֹו כֵּן לֹא אֲבָל הַמוֹהֵל אֵינֹו קוֹדָם לְאָבִי הַבֵּן וְאִם הוּא מוֹהֵל לִילָד אַחַר יְטִילוֹ גוֹרֵל כ"כ הַמַּג"א שֵׁם וְהֵינֵנוּ וְדָאִי מְשׁוּם דָּאֵין מְקוֹם לְקָרוֹת שְׁנִיָּהֶם אֲבָל כְּשִׁישׁ מְקוֹם לְקָרוֹת שְׁנִיָּהֶם אָבִי הַבֵּן קוֹדָם לְמוֹהֵל שֶׁל בֵּן אַחַר דַּס"ס מוֹהֵל זֶה אֵינֹו כִּי אִם שְׁלוּחוֹ שֶׁל אוֹתוֹ אָבִי הַבֵּן לֹא כֵן זֶה אָבִי הַבֵּן עֲצָמוּ שֶׁהוּא בַּעַל הַמְּצָנָה וְדַע דְּבָרוֹב הַמְּקוֹמוֹת בּוֹ"הוּ אֵין כָּאֵן חֲיִיב רַק לְאָבִי הַבֵּן בְּלְבַד וּכַמ"ש הָרַב שַׁע"א שֵׁם וּפִי סְנֵדֵק בְּלָשׁוֹן יְנִי מְלִיץ טוֹב כ"כ בַּס' ב"הִי שֵׁם בִּי"ד מְהַעְרוּף וּמְמוּצָא דְּבָר בְּמְקוֹם כְּשִׂאֵין אָבִי.

הַבֵּן בְּעִיר קְרוֹבוֹ עוֹלָה בְּמְקוֹמוֹ וְעוֹשֶׂה שׁוֹרָה וּכַמ"ש בַּס' יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב סְמ"ג אִם יֵשׁ שֵׁם עֲמוּ אָבִי הַבֵּן עֲצָמוּ אַחַר הוּא קוֹדָם לְאוֹתוֹ אָבִי הַבֵּן שְׂאִינֹו בְּעִיר שְׁקָרוֹבוֹ עוֹלָה בְּמְקוֹמוֹ: נ"ה מֵעֲשֵׂה בְּשֶׁבֶת בְּרֵאשִׁית שֶׁהַמְּנַהֵג שְׁחַתֵּן קוֹרָא בְּתוֹר' בְּמְקוֹם כֵּהֵן מְבָרָאשִׁית עַד סוּף וְיִכְלוּ יוֹם שֶׁבֶת בְּבִקְרָא מֵת

לו מת והוא אינו הן אמת דפסק מרן בא"ח סע"א וי"ד שש"א דבשבת וכן ב"ט אם אינו יכול לקברו ע"י נכרים לא חל עליו אנינות וחיוב בכל מצות שבתורה אף בדברים שבצינעא נוהג יעו"ש ות"ת הוא דברים שבצינעא ודברי מור"ם שם ב"ד בכהן אבל אם קראוהו צריף לעלות הוא לקוח מהגמ"י בפ"ד דאבל והרואה יראה בדבריו שבאונן משתעי ונקט לה מור"ם באבל משום דבזה השווה להדדי ובחתי התורה ביום ש"ת רבו האוסרים כמ"ש בפדפס באנרף ועתה ראייתי בש"ות שבסוף ס' מתן בסתר ס"ב דמיייתי מדברי ס' נאמן שמואל וזרע אמת ודעתו להתיר אם לא שימנע מעצמו ודעת האוסרים משום דיום ש"ת בח"ל הוא יום ראשון לאבילות משא"כ בא"י דאין להם אלא יום אחד אפתי לא חל עליו אבילות ואין ראיה ממ"ש בס' א"א י"ד ס"ת שעשו מעשה בירושלם וקנים מצותו ומ"מ אף דלא חל עליו אבילות דברים שבצינעא נוהג פדין הקובר מתו ברגל או בחו"מ וה"נ דקנותה ממש ולכאורה בנ"ד יכול לעלות לס"ת אף יש לחלק דשאני יום ש"ת מעליית יום שבת בראשית דאינו מנהג ברוב העולם עיין במהרי"ע במנהגים דק"ז ע"ג ובא"י קורים לשלשת החתנים אחר קריאת פהו ולוי עד יום הג' והם קורים עד יום הששי כל אחד יום אחד ודומה לזה החמיר מהרש"ל באבי הבן אבל פינו דאינו פשוט ברוב העולם כמ"ש"ל ואע"ג דבאותו מקום נוהג מנהג ההוא ודלא כמהרי"ן כמ"ש"ל ויש מרבנותא שפתיבו דגם ביום ש"ת עצמו מוטב לו לישמט לילה לב"הכנ אחר פי אין לבוא אל שער המלך וכו' וכ"כ כנ"הג י"ד שש"א בש"ץ אבל ומכ"ש ביום שבת דאינו מנהג פשוט ביום ש"ת עצמו אף אם בא וקראוהו צריף הוא לעלות ואם לא קראוהו שב ואל תעשה עדיף: נ"ו קדיש שאחר קס"ת שייף להש"ץ ולא להעולה פן משמע מתשובת מהר"ם הובאה במרדכי בפ' הקומץ ופסקה הטור והש"ע סרפ"ב וכן נמי מוכח מלשון הר"ם במז"ל בפ"ב מהל' תפלה וכן מצאתי בספר החיים הנדפס מחדש למופת הדור מהר"ח פאלאגי והוכיח פן מהריב"ש ונראה דאם פניד הש"ץ להעולה לקרות בעצמו נראה דהקדיש בכלל וכן ראיתי במערב הפנימי דש"ץ הוא האומר קדיש ולא העולה ופעם אחת קפצתי אני שהייתי עולה ואמרתי קדיש והקפיד הש"ץ בזה ואני בתומי אלה יען בארצות החיים ששם נתגדלתי אין שם קפידא בזה פעם אומר הש"ץ פעם העולה ובפה העירה לאידך גיסא לעולם אינו אומר כי אם העולה לבד וכשהעולה אביו ואמו קינים יש להם ניהוש בזה ורומז לש"ץ לאומר: נ"ז במנחת יו"ה כן בכל מנחה שיש שם הפטרה ידוע דהשלישי שהוא מפלל העולים הוא המפטיר ואין אומרים קדיש אחר קריאתו בתורה פן הוא ברוב המקומות שראינו ושמענו שומעם ושכנ"הג בס' רצ"ב מצא פן בהרוקח ומהרי"ל וכן דקדק מדברי הרמב"ם ולכן לא רצה לשנות המנהג ועיין בס' שדה הארץ סכ"ח ואם עבר ואמרו אינו לבטלה פינו דשב"הל שרמז מרן שם בב"י הכי סבר שאומרים אותו ומ"מ מלמדים אותו שיזהר פעם אחרת שלא לשנות המנהג אף פשאין שם הפטרה אין מי שיסבור לאמרו ומ"מ אם עבר בשוגג ואמרו אינו כ"כ לבטלה פינו דאח"ך יש הפסק בפסוקים שאומרים בתורת ס"ת ובשבת במנחה יש נוהגים לומר מזמור שיר ליום השבת ובמנחה"ץ אומרים יענה ה' וכו' ומ"ש במנחה מזמור שיר ליום השבת וכו' עיין למהריק"ש סרצ"ב ולהרב בית דינו של שלמה א"ח ס"ג מ"ש עליו ועיין בבר"י סרפ"ד: נ"ח ביום ש"ת שנמצא פיסול בספר שקורין בו בראשית דקי"ל לא יוציאו ס"ת אחר כמ"ש בס' תודת השלמים פינו דאין קריאה זו חובה ליום אף דלא יברך ברכה אחרונה נ"ל שיאמר קדיש והוא ממ"ש החק"ל בשיירי א"ח ס' ח' בחלק.

י"ד חלק ב' למנהגם אם נמצא טעות ביום שבת קודש בשחרית בעולה השביעי אחר שקרא ג"פ בהכשר דלא יוציאו ס"ת אחר ולא יברך באחרונה ויהיה הוא המפטיר ויאמר הקדיש לאחר

ההפטרָה וְהקדיש שְׁשֵׁם הוּא עַל קריאתו בְּתוֹרָה וְלֹא עַל הַהִפְטָרָה כְּדַמוּכַח מִדְּבַר הַמַּג"א ס"י רפ"ב סקט"ו כ"ש הֵכָא דְעַיְקָר הַקְדִּישׁ הוּא סֵפֶר רֵאשׁוֹן שְׁיִצְאָו פְּנִילוּ בְּהַכְשֵׁר אֲלֵא פְּדֵי שְׁלֵא לִיתָן פְּתִחוֹן פֶּה לְשִׁטָּן מִתְחִילִין תְּכַף בְּבִרְאשִׁית כַּמ"ש ב"ב"י סוּף סרפ"ב וְהֵכָא אִי אֲפֻשֶׁר לְהַמְתִּין עַד שְׁיֵאמֶר הַהִפְטָרָה וְאִזְיָאמֶר הוּא הַקְדִּישׁ כִּי הוּא אֵינוֹ הַמְּפָטִיר אֲלֵא הָעוֹלָה בְּסֵפֶר הַשְּׁלִישִׁי הוּא הַמְּפָטִיר: נ"ט אִם הִתְחִילוּ לְהַפְטִיר וְיִצְאוּ מִקְצָתָן הָא וְדַאי דְגוֹמְרָה עִם בְּרָכוֹת שְׁאַחֲרֶיהָ וְזוּ נִלְמַד מִס"ת כַּמ"ש הַטּוֹר וּמְרָן סַקמ"ג דְּאִם יִצְאוּ מִקְצָתָן בְּתוֹף קס"ת גוֹמֵר כָּל קס"ת עִם כָּל הָעוֹלָם בְּבִרְכוֹת תְּחִילָה וְסוּף כַּמ"ש הַכ"מ פ"ח מֵהַל' תְּפִלָּה דִּין ו' כְּמוֹ בְּנִשְׁתַּמֵּךְ בְּתוֹף הַהִפְטָרָה שְׁלֵמָה הַרִיב"ש ס"מ מְנַשְׁתַּמֵּךְ בְּתוֹף ס"ת ק"ו לְהַמְּפָטִיר וְהוּא בְּאֶחָד וְהָא דְאִם יִצְאוּ מִקְצָתָן בְּתוֹף הַקס"ת דְּגוֹמְרִין ה"מ שְׁבַע עוֹלָם אֲבָל לֹא הַמְּפָטִיר דְּלֹא כַּמַּג"א דְּרַבּוּ הַחוֹלְקִים עָלָיו הֲלֹא הֵמָּה הַא"ר וּמֵאֲמַר מְרַדְכִי וְהַשַּׁע"א וּמ"מ לְדִידֵהוּ נַמ"י הַנ"מ פְּשָׁאֲמֵר הַקְדִּישׁ אַחַר הַמְּשָׁלִים אֲבָל אִם הִנְכַרְח לְאַחַר הַקְדִּישׁ עַד אַחַר הַמְּפָטִיר לֹא גוֹמֵר הַכָּל וְכַגוֹן אִם טָעָה הַמְּשָׁלִים וְלֹא אָמַר קְדִישׁ וְהִתְחִיל בְּבִרְכוֹת הַהִפְטָרָה דְּנִדְאִי לֹא יִפְסִיק לִוְמֵר קְדִישׁ אֲלֵא יֵאמְרֵנוּ אַחַר גְּמַר הַבְּרָכוֹת הָאֲחֵרוֹנוֹת שֶׁל הַמְּפָטִיר וְכַמוֹ שְׁפַתְבְּתִי בַס"ה הַקְדִּישׁ אֵמֶת בְּמַעֲשֵׂה שְׁהִיָּה וְכֵן לְמַקוֹמוֹת שְׁנֵהֲגוּ פְּהוֹרָא כַּנ"ה דְּאִם נִמְצָא טְעוֹת בְּשַׁבְעֵי אַחַר שְׁקֵרָא ג"פ בְּהַכְשֵׁר לֹא יוֹצִיאוּ ס"ת אַחַר וְגוֹמֵר הַקְרִיאָה מִבְּלִי בְּרָכָה שְׁאַחֲרֶיהָ וְקוֹרָא הַמְּפָטִיר בְּבִרְכוֹת תְּחִילָה וְסוּף כְּנֹדַע וְהָא וְדַאי אִי אֲפֻשֶׁר לִוְמֵר קְדִישׁ אֲלֵא אַחַר גְּמַר הַהִפְטָרָה וְכֵן לְמִנְהַג שְׁנֵהֲגוּ פְּהוֹרָא בְּ"ן שְׁהַמְּשָׁלִים הוּא הַמְּפָטִיר כַּמ"ש הַרְשֵׁב"ץ ח"ב ס"ע גַּם בְּזֵה א"א לְהַפְסִיק בְּקְדִישׁ וְדַע דְּהַרְבַּ חֵיד"א בְּבַר"י שֶׁם חִילַק יָדַע בֵּין פְּשִׁיזְאוּ מִקְצָתָן בְּתוֹף קס"ת בְּשַׁבַּת אוֹ אִם יִצְאוּ בְּשַׁנִּי וְה' דְּבַשְׁבַּת גוֹמֵר גַּם הַקְדִּישׁ מִשּׁוּם דְּהוּא תִּיקוֹן מְרַבְּנָן קַמְאֵי מִשְׁא"כ בְּחוֹל דְּאֵינוֹ אֲלֵא מְנַהֵג אַחֲרוֹנִים יַעו"ש.

וְאַחֲרֵי בִקְשַׁת הַמְּחִילָה הִרְאוּנָה דְּהָא קי"ל דְּאִם יִצְאוּ מִקְצָתָם בְּתוֹף י"ח אֵינוֹ אוֹמֵר קְדִישׁ שְׁאַחַר י"ח כְּמוֹ שְׁהַסְפִּימוּ שַׁכְּנֵי הַג וְהַפֵּר"ח וְשָׁאֲרֵי אַחֲרוֹנִים וְכ"כ הַרְבַּ חֵיד"א ז"ל עֲצָמוֹ בְּסִפְרוֹ הַנְּחַמְדָּ קֶשֶׁר גִּוְדָל וְקְדִישׁ זֶה הוּא מִתִּיקוֹן אֲנָשִׁי כַּנ"ה ג וְאִי מִשּׁוּם שְׁיִישׁ בְּקְדִישׁ זֶה תְּתַקַּבֵּל מֵאִי הָנִי שְׁאֵינוֹ אֲלֵא בְּקֻשָׁה בְּעֵלְמָא דְּהַעֲיָקָר הוּא חֲצִי הִרְאשׁוֹן אֲבָל מֵה שְׁהַקְשָׁה עָלָיו ה' שַׁע"א בְּפִתְחֵי שְׁעָרִים דַּכ"ג בַּס' הַפְּרָדָס כְּבָר הִישְׁבַּתִּי פִּיָּד ה' הַטּוֹבָה עָלַי בַּס"ה הַקְשָׁמ"א דַּז"ך בְּטוֹב טַעַם וְדַעַת יַעו"ש: וְהָא דְּאִם יִצְאוּ מִקְצָתָן בְּתוֹף הַקס"ת גוֹמְרִים כָּל קס"ת פְּשִׁישׁ שְׁנֵי חוֹבוֹת לְיוֹם כְּתַב ה' מֵאֲמַר מְרַדְכִי ס' קמ"ג דְּאִם קָרְאוּ שְׁבִלְעָה בַס' הִרְאשׁוֹן וְאִמְרוּ קְדִישׁ אֵין לְקִרוֹת בְּחוֹבָה הַשְּׁנִית זוּלַת אִם קָרְאוּ בְּרֵאשׁוֹן שְׁשָׁה דָּאז קוֹרִין הַשְּׁבִיעִי בְּחוֹבָה הַב' וְאוֹמֵר קְדִישׁ אוֹ בְּיוֹם שְׁיִישׁ בּוֹ ג' חוֹבוֹת שְׁאֵין קוֹרִין בְּרֵאשׁוֹן אֲלֵא שְׁשָׁה וְכֵן בַּר"ח טַבַּת שְׁחַל בְּחוֹל שְׁאֵין אוֹמְרִים קְדִישׁ אֲלֵא אַחַר קְרִיאַת ס"ב וְכֵן בְּחוֹ"ה מִשְׁל פְּסַח יַעו"ש וְדְבָרָיו נֶאֱמָנוּ מֵאִד: ס' אִם טָעוּ בְּשַׁבַּת זֶה וְקָרְאוּ הַהִפְטָרָה שֶׁל שַׁבַּת הַבָּאָה צְרִיכִים בְּשַׁבַּת הַבָּאָה לְקָרְוא בְּמֵה שְׁפַכְּרָא וְהַהִפְטָרָה שְׁדִילְגוּ מֵאִי דְּהִנּוּ הִנּוּ וְלֹא דְּמִי לְקס"ת דְּהָא מְדַלְגִין בְּתוֹרָה וְאֵין מְדַלְגִין מִנְּבִיא לְנְבִיא זוּלַתִּי בְּאִיזָה הַפְּטָרוֹת הַסְּמוּכוֹת כַּמ"ש חֵיד"א בַּלד"א סכ"א וְכֵן מְצָאֵתִי בְּסֵפֶר חַיִּים הַנַּד"מ לְמוֹפֶת הַדּוֹר חַיִּים עַד הָעוֹלָם נַר"ו.

וְאִירַע מַעֲשֵׂה כְּזֶה בְּכַפֵּר קָרוֹב לְעִירָנוּ שְׁעָשׂוּ בְּהִיפּוֹף שְׁשַׁבַּת הַבָּאָה הַפְּטִירוֹ שֶׁל שַׁבַּת שְׁעָבְרָה וְלֹא דַעַת וְלֹא תְּבוּנָה לְבוֹא לְשִׁאוֹל אֵת פִּי חֲכָם כְּדַת מֵה לְעַשׂוֹת קוֹנָם שְׁיַחֲוֹל שַׁבַּת שְׁנֵי וְהִי"ב.

אֵיבְרָא שְׁיִישׁ הַפְּטָרוֹת דּוֹמִים לְהַדְדִי שְׁאֵין צוֹרֵךְ לְחַזֵּר עֲלֵיהֶם וְאִם הִחְלִיפוּ לֹא אֵיכַפַּת לָן כְּגוֹן שֶׁל ס' וְיִקְרָא וְס' צוֹ וְס' תְּזַרְעֵ וְס' מְצוֹרַע וְאַחֲרֵי מוֹת וְקְדוּשָׁי וְתִלְתָּא דְּפִנְרַעְנוֹת' וְשַׁבְעָה דְּנַחְמָתָא וְתַרִי דְּתִיבְתָא וְשֶׁל שְׁנֵי יָמִים רֵאשׁוֹנִים שֶׁל פְּסַח וְסַכּוֹת וְכֵן שְׁנֵי יָמִים שֶׁל שְׁבוּעוֹת וְר"ה וְשֶׁל

יו"ה כ בשחרית ובמנחה וכמו שכתבתי באורך בנדפס והתקם עיניו בראשו פשאירע טעות לדקדק בזה שלא לבוא לחשש ברכה שא"צ ח"ו: ס"א פתב הרב מופת דורנו מהר"ח פאלג'י נר"ו בספרו הנחמד ספר החיים סי' כ"ה ס"ק כ"ד שאחר קריאת הקורא ההפטרָה אין לומר גואלנו וכו' דהוי הפסק וכן אין אומרים אחר קס"ת אמת קודם ברכה אחרונה דהוי הפסק עכ"ל ואני הצעיר אומר אחרי בקשת המחר הואיל ונתפשט ברוב ישראל מנהג זה לומר גואלנו אחר ההפטרָה אין לומר דכ"ע טועים הם פינן שהוא פ' בישעיה ודמי למי שהוסיף פ' אחד בהפטרָה דמאי איכפת ולא עדיפא ברכת ההפטרָה מברכה אחרונה של ס"ת שכתב ה' חיד"א בלד"א ס"ו ס"ק ס"א שיש מי שמתיר לתכם לדרוש על מעלת הצדקה אחר קריאתו בתורה קודם שיברך ברכה אחרונה.

ובשגם הרב שם חלק בזה וכתב דדוקא בדיעבד אם הוא מעט מזער יברך ואם לאו לא יברך מ"מ בנ"ד שהוא פסוק מעין מה שקרא יודה בזה ותא חזי למהרי"ע בס' וזאת ליהודה בדיני בר"המוז אע"ג דקי"ל תקף לנטילה ברכה ה"מ בשיחה בטילה אבל דברי שבח והודאה ש"ד ומזה יש להוכיח דאף באמירת אמת תורתנו הקדושה ש"ד שהוא שבח והודאה ג"כ אבל בזה איני מחליט הענין לפי שיש לחלק בענין משא"כ באמירת פ' גואלנו ואפשר לתת טעם לתיקון אמירת פ' זה בכל הפטרָה לפי שההפטרָה נתקנה בשביל גזרת השמד שגזרו שלא ילמדו ישראל בס"ת ותיקנו הפטרָה מעין הפרשה של אותה שבוע פנודע ותיקנו לקרות פ' זה גואלנו לבסוף לבקש מאת ה' שיגאלנו מאותה גזרה וכיון שהוקבע הוקבע כמו שלא ביטלו קריא' ההפטרָה אע"ג שנתבטלה הגזירה של קריאת ס"ת: ס"ב קודם אשרי נהגו לברך להקהל והרד"א פתב סמך לדבר מהפתיב ויברך את כל קהל ישראל הפתיב בשלמה וי"ל מצורף לזה ממ"ש הב"י סתקפ"ד מהרוקח שהשכינה אצל התורה ולכן בר"ה מלין בין קריאת התורה לתקיעת שופר וה"נ נימא דהברכה לפני השכינה יותר מקנבלת אף בא"י תוב"בוכמה מקומות ראיתי שאין זה רק בשבת וי"ט וכן מוכח מא"ח שלא פתב זה כי אם בשבת אבל בחול פתב ואחר קס"ת אומרים קדיש וזוטא ואח"ך גוללים ויש מקומות שנוהגין שאומרים אשרי פשגוללין ע"כ הרי פתב אחר הגלילה אומרים אשרי וכן מוכח ממור"ם והלבוש שלא הזכירו זה אלא בשבת.

איברא הרד"א פתבו אף בחול והכי נהיגי בפה מתא יע"א לברך הקהל בכל יום קס"ת: ס"ג שובה למעונך שאומרים אחר הפנסת ס"ת בהיכל הוא ממהרד"א דר"נ ודס"ד והא"ח דכ"ב אות ס"ה ומהרוקח סי' שס"ב מוכח דלא שייך לאומרו אלא בשבת וי"ט וכן הוא בפערי הקדש תוב"ב ומקורב נגה עלינו זר"ח שלוח שד"ר לן מר מע"הק צפת תוב"ב הרב המובהק מהר"ש חמוי זצוק"ל וקרא ערער על מנהג פה העירה יע"א שאומרים אותו גם בחול והאמת אתו ונראה טעם לדבר כי אדנותו ומלכותו ותברך לא נגמרה בשלמות עד יום השבת וכמו שתיקנו אנשי כנ"הג בנוסח יוצר של שבת וביום השביעי נתעלה וישב על כסא כבודו וזה מורה שובה וכו' כי כל פה וכל לשון יתנו הוד והדר למלכותו.

ובנחה יאמר וכו' הוא רמז למנוחת השבת וי"ט שיש בו מנוחה ג"כ לישראל וגם דאקרי שבתון ע"כ: ויאמר אברהם הש'תא הכא בין כתיבה להדפסה נראה בעליל לארץ ס' ויוסף אברהם לאחד מח"ור אר"ץ יע"א שבשפלנו זכר לנו דרמי ומקשי עלי דידי על מ"ש בספרי זוטא השמר אמת ונהגם פי כשל בעוני פחי תקנתי ה' מבטחו והן לי פה להשיב בס"ד: ראיתי בספר ויוסף אברהם הנד"מ דף רכ"ג ע"א שדקדק על דברי שכתבתי בספרי הקטן השמר אמת וז"ל נר"ו וכן ראיתי בס' הש"א נר"ו דכ"ה אות ז שכתב וז"ל נראה דאם הוא עסוק בפסוקי דמורה יכול להפסיק

בשתיקה לשמוע קס"ת דמרון בסנ"א לא פתב אלא דאסור להפסיק בדיבור ואע"ג דהפר"ח בסנ"א סק"ד פתב עיניו בסס"ה וכדינו שם דינו פאן מוכח דבשתיקה נמי הוי הפסק וכ"כ הרב חיד"א בקשר גודל דע"ט מ"מ יש לחלק פשהוא לדבר מצוה ומידי דהנה דאם קראוהו לעלות לס"ת בפ"דז דיעלה אליבא דכ"ע דיש חילוק בין פ"דז לק"ש ובכוחיה ועוד דבפ"דז רשאי לומר וזאת התורה וכן יכול לענות אמן ע"כ ברכות עי"ש ומדכתב רשאי להפסיק ולא פתב שתיב להפסיק נראה דוקא אם הוא רוצה לשמוע קס"ת אבל אינו חייב להפסיק כדי לשמוע.

אכן מה שפתב והביא ראיה מדברי מרון שפתב שאין אסור להפסיק אלא בדיבור דברי הרב החביב בש"ות א"ח הנז' הוי תיובתיה שעלה בדעתו תחילה לאסור לומר וזאת התורה ממ"ש הרי"ף והרא"ש דמבעי ליה לאיניש דלא לאשתעוויי מפי מתחיל ב"ש עד סוף תפילת י"ח ואם איתא לדבריו דיש לחלק פשהוא לדבר מצוה הו"ל לחלק דנדוקא דיבור בעלמא אסור אבל דבר מצוה מותר עכ"ל הרב ויוסף אברהם הנ"ל: וישב אברהם על ראשון ראשון דמה שפתבתי רשאי היינו לשני צדדים פירושו חייב כמ"ש התוספות בקידושין דל"א ע"ב והיינו דאם אין פאן צבור אחר לשמוע בו קס"ת חייב להפסיק בפ"דז ולשמוע קס"ת.

ואם פפשטה לשון רשאי דהיינו אם ירצה היינו אם יש צבור אחר והוא עמהם שעתידים לקרות בתורה אם ירצה לשמוע קס"ת בצבור הראשון רשאי דאם שמע קס"ת שני פעמים מאי הוי. ועל מ"ש להקשות עלי מתחילת דיבר של ש"ות הרב החביב ז"ל שפתב דאסור בפ"דז בפ"ו וזאת התורה דהיינו תיובתיה דלא חילק בין דיבור דעלמא לדבר מצוה.

זו אינה צריכה לפנים דדיבור שאני דהוא חמיר יותר מהשתיקה ובזה לא דברתי. ותו דקס"ת מצוה גדולה יותר ואפיקו לה מקרא ואזני כל העם אל ספר התורה משא"כ בפ"ו וזאת התורה דאינו אלא ענף מצוה בעלמא וכמ"ש החיד"א בח"ש סס"ח.

ותו דדברי הרב החביב מוקשי"ם ועומדים דכתב דשתיקה בתוך פ"דז אסור דשומע פשוטה דהא רובא דרבנות' אפליגו בזה וכוונתיהו פסק מרון בסק"ד וכמ"ש עליו הרב חיד"א שם: פתב עוד הרב הנז' נר"ו לדקדק עלי וז"ל והוסיף על השמועה הרב הש"א ומ"מ פשמפסיק בפ"דז יהיה ההפסק בין מזמור למזמור וכו' ולא גרע מדבר הרשות דכתב מור"ם בסי' נ"ד דנהגו לקבול אחר ישתבח מכ"ש להמתין שם בשתיקה לשמוע קס"ת וכו' ולא ידעתי מנ"ל הא דצריך להפסיק בין מזמור למזמור שהרי מי שחילק בין פ"דז לק"ש הוא המג"א בסי' קל"ה סק"ו גבי קראוהו לעלות לס"ת ולא מצינו שחילק שצריך לעלות בין מזמור למזמור ועוד דכיון דהוא עומד בפ"דז ולא גמר הברכה דפ"דז מה לי באמצע הפ"דז מ"ל בתחילתם ואי דחיליה ממה שמצינו גבי ק"ש דיש הפרש בין תחילת הפרק לאמצע הפרק הא ליתא דק"ש שאני ואין לדמותה לפ"דז עכ"ל: הנה הרב נר"ו מתהפך מגב לגב דממ"ש בתחילה ועוד דכיון דהוא עומד בפ"דז ולא גמר הברכה דפ"דז מ"ל באמצע הפ"דז מ"ל בתחילתם ע"כ מוכח דס"ל דפ"דז חמירי יותר מפרקים של ק"ש ואילו ממ"ש אח"ך נאי דחיליה ממה שמצינו גבי ק"ש וכו' הא ליתא דק"ש שאני וכו' נראה דפ"דז קילי מפרקים של ק"ש והאמת שלא שלטו מאור עיניו בטור סנ"א שהביא דברי הרי"ף שכתב ובפ"דז אסור לאשתעוויי וסיים הטור ע"ז ומיהו לא עדיף מברכות ק"ש דק"ל דבין הפרקים שואל מפני הכבוד ומשיב שלום לכל אדם ובתוך המזמורים שואל מפני היראה ומשיב מפני הכבוד וכו' ע"כ הרי דמשנה פרקי דפ"דז לפרקי ק"ש.

אלא דמצינו בעניינת אמן דברכות דבפ"דז יכול לענות על כל אמן דברכות ואלו בעומד בברכות ק"ש לא כמ"ש החיד"א בקשר גנדל. ועיין להרב מהר"י זיין הובאו דבריו בגו"ר פלל א' ס"ן דאם הוצרכו לנקביו בפ"דז יפסיק לברך בין מזמור למזמור וכתב שם משם מהר"י בנימן דמ"ש מרן בסג"ן אם נזדמן לו ציצית בתוך פ"דז לא יברך עליהם עד לאחר ישפח ה"ה בין מזמור למזמור נמי יפסיק ואף לפי דברי סתמות מרן הנז' סתמא משמע דגם בין מזמור למזמור לא יפסיק שניא ההיא משמיעת קס"ת דהתם בברכת ציצית יכול להמתין עד לאחר ישפח ולמה יפסיק אפילו בין מזמור למזמור משא"כ בשמיעת קס"ת אין הדבר תלוי בידו דאין בידו לעכב הצבור ולכן כל מה שיכול להפסיק בין מזמור למזמור שפיר דמי ואם אינו יכול יפסיק אפילו באמצע.

וכן מ"ש להקשות מדברי המג"א דלא חילק בין תוף המזמור לבין מזמור למזמור גם התם נמי נימא הכי דאין הדבר תלוי בידו ואין ה"נ אם ממקומו שהולך עד הגיעו לתיבה יכול לסיים המזמור תע"ב ולא ביאר זה המג"א מרוב פשיטותו וגם הגו"ר שם סנ"א דסבור דפ"דז יותר חמירימברכות ק"ש.

אם נאנס פתב הוא ז"ל דייפסיק בין מזמור למזמור הרי דחילוק זה דיש הפרש בין תוף המזמור לבין מזמור למזמור הוא חילוק שריר בריר וקנינים. אלא דיש להרגיש על עיקר דברי הגו"ר מדברי הטור הנ"ל שהשנה פ"דז לברכות ק"ש: פתב עוד להקשות וז"ל ועוד ק"ל על דבריו במה שנסתייע מדברי מור"ם שפסי' נ"ד שפתב דנהגו לקבול אחר ישפח מכ"ש להמתין שם בשתיקה לשמוע קס"ת וקשה דא"כ דיו לבא מן הדין להיות פגדון ומה התם דוקא לקבול אחר ישפח מותר אבל בתוך פ"דז אסור גם הבא מן הדין לשפוק ולשמוע קס"ת דוקא אחר ישפח מותר אבל בפ"דז אסור לפי שעדין לא גמר הברכה ועוד דאפילו דברי מור"ם שפסי' נ"ד אנו בדין דקבלנו הוראת מרן וכו' ונהרי מצינו למרן וכו' הרי נראה להדיא דסתם לו מרן דאפילו לצורך מצוה אסור להפסיק לדעת מרן וא"כ קשה מאי מביא ראיה מדברי מור"ם והם לדין דלא כהלכתא ועוד דהא מצינו למרן ז"ל בסנ"א שפתב דאסור להפסיק בדיבור מן ב"ש וכו' ולא נחית לחלק וכו' אלא כל אפי' שוין שאסור אפילו לדבר מצוה עכ"ל: זאת אשיב אין לומר בזה דיו לבא מ"ה וכו' משום דלקבול למה אנו מפסיקין בתוך פ"דז ואפילו בין מזמור למזמור כיון דאפשר להמתין עד אחר ישפח אבל בשמיעת קס"ת אי אפשר להמתין כיון שהוא בתוך פ"דז והצבור הוציאו ס"ת ויפה למדנו מדברי מור"ם הנז' דלצורך מצוה שרי האי פדיניה והאי פדיניה.

ומה שפתב דמרן לא ס"ל הכי עיין להרב יד מלאכי דף צד"ק ע"א דכה"ג דכותב מרן בסתם ואח"כ מזכיר חילוק בשם י"א אי חשיב סתם ואח"ך מחלוקת או אינו אלא לפי שהחילוק ההוא לא נזכר בדברי הסתם הא' ולכך פתבו בשם י"א ולא כמ"ש הוא נר"ו הדבר בפשוט ואף לפי סברת מ"ד דכה"ג הוי סתם וי"א וכמ"ש הוא נר"ו אפתי י"ל דשניא ההיא וכמ"ש לעיל ואין דברי מרן מכחישים החילוק שחלקנו דבשתיקה לצורך מצוה ש"ד אלא דמרן לא חשיב הא דלקבול צורך מצוה כ"כ כיון דאפשר אחר תפילת י"ח משא"כ בשמיעת קס"ת.

ועל מה שפתב מדברי מרן סנ"א שפתב דאסור להפסיק וכו' ולא נחית לחלק וכו' אין מופת חותם בזה דמרן לא ס"ל הא דמור"ם משום דאין שם מקומו ולכן לא חילק כמו שחילק מור"ם בסנ"ד בין דבר מצוה לדבר הרשות: ומה שפתב עוד בתוך דבריו וז"ל ועוד ק"ל ע"ד שהראיה שמביא מדברי הפר"ח וכו' ודחה אותה בקש וכו' ומה שרצה לחלק בין השתיקה פשהיא לדבר מצוה וכו'

לא ידעתי מנ"ל לחלק ונהרי גם בק"ש בסנ"ה וכו' לא מצינו וכו' ועוד דאדרבה מצינו למור"ם וכו' וא"כ ודאי לפ"ז מ"ש הפר"ח דאפילו לצורה מצנה דינא הכי וכו' מדלא נחית לחלק בהכי ע"כ.

הנה מה שפתיב ודחה אותה בקש אינו דאין לה בתפלה חמור יותר מתפלת י"ח דאפילו מלה ישראל שואל בשלומו לא ישיבנו ואפילו נחש פרוה על עקבו לא יפסיק ועכ"ז לצורה קדיש וקדושה ישתוק ויכוון אע"ג דשומע פעונה כמ"ש מרן בסק"ד ומכ"ש לק"ש וברכותיה דקילי יותר מתפלת י"ח דשרי ודאי לענות קדיש וקדושה כמ"ש מרן בסס"ה וה"ה לפ"ז דדיניניהו פברכות ק"ש כמ"ש הטור סנ"א כ"ש בשתיקה דודאי שרי אלא דלא סגי ליה בשתיקה.

וכן מ"ש מדברי מור"ם סנ"א דאפילו לצורה מצנה אין לדבר בין ב"ש לישתבח וכו' אין צריך לכפול הדברים כי פבר פתבתי בריש כל מראינו על מה שדקדק עלי מש"ות הרב החביב דלא חילק בין דיבור דרשות לדיבור של מצנה.

דעיקר מטריין דברי אינו אלא על השתיקה בלבד ובזה הוא שחילקתי בין רשות למצנה אכל בדיבור לא קאמינא. והאמת דמה שפתבתי להפסיק בשמיעת קס"ת בין מזמור למזמור אינו אלא אם יוכל לבא לו הדבר בנקל והחכם עיניו בראשו דקודם הוצאת ס"ת יגמור המזמור שהוא עוסק בו ואם לא אפשר ליה ימתין עד בין גברא לגברא ויגמור המזמור שהוא: ת"ו ש"ל ב"ע